

Obsah

Gastroenterologie (V. Jirásek)

1. Choroby jícnu	11
1.1. Dysfagie	11
1.2. Choroby, u nichž je dysfagie vedoucím příznakem	11
1.2.1. Choroby podmíněné obstrukcí jícnu	11
1.2.1.1. Karcinom jícnu	11
1.2.1.2. Benigní tumory jícnu	12
1.2.1.3. Membrány a prstence	12
1.2.2. Motorické poruchy	13
1.2.2.1. Achalasie	13
1.2.2.2. Difusní spasmus jícnu	14
1.2.2.3. Neklasifikovatelné primární poruchy motility	14
1.2.2.4. Sekundární poruchy motility	14
1.2.3. Divertikly	14
1.2.3.1. Zenkerův divertikl	15
1.3. Gastroesofageální reflux, refluxní esofagitida	15
1.3.1. Korosivní esofagitida	18
1.3.2. Mykotická esofagitida	18
1.3.3. Herpetická esofagitida	18
1.4. Hiátové hernie	18
1.4.1. Paraesofageální kýla	18
1.4.2. Skluzná jícnová kýla (axiální)	18
1.5. Traumatické léze jícnu	19
1.5.1. Syndrom Malloryho-Weissův	19
2. Choroby žaludku	20
2.1. Dyspepsie	20
2.1.1. Funkční žaludeční dyspepsie, funkční gastropatie	20
2.1.2. Solární syndrom	22
2.3. Peptický vřed žaludku a duodena	23
2.3.1. Stavy po operaci žaludku	29
2.4. Gastritis	30
2.4.1. Akutní gastritis (akutní gastroenteritis, akutní dyspepsie)	30
2.4.2. Chronická gastritis	31
2.5. Gastropatie	32
2.5.1. Hemoragická gastropatie	32
2.5.2. Aftózní gastropatie	33
2.5.3. Gastropatie indukovaná nesteroidními antirevmatiky	34
2.5.4. Kongestivní gastropatie	35
2.5.5. Ménétrierova nemoc (gastropathia gigantea)	35
2.6. Nádory žaludku	35
2.6.1. Žaludeční polypy a benigní nádory žaludku	35
2.6.2. Zhoubné nádory žaludku	36
2.6.2.1. Karcinom žaludku	36
2.6.2.2. Lymfom žaludku	39
2.6.2.3. Leiomyosarkom žaludku	39

3. Hemoragie do horní části trávicí trubice	40
4. Choroby tenkého střeva	42
• 4.1. Malabsorpční syndrom	42
4.1.1. Celiakální sprue	44
4.1.2. Tropická sprue	45
4.1.3. Deficit laktázy	45
4.1.5. Syndrom slepé klíčky	46
4.1.6. Syndrom krátkého střeva	46
4.2.7. Progresivní systémová skleróza (sklerodermie)	46
4.1.8. Amyloid	46
4.1.9. Whippleova nemoc, morbus Whipple	46
4.2. Exsudativní (gastro)enteropatie	47
4.3. Divertikly tenkého střeva	47
4.4. Nádory tenkého střeva	47
4.5. Vaskulární poruchy tenkého střeva	47
4.5.1. Akutní ischemie, infarzace tenkého střeva	47
4.5.2. Chronická střevní ischemie, angina abdominalis	48
4.5.4. Vaskulitidy	48
• 5. Nespecifické střevní záněty	49
5.1. Idiopatická proktokolitida	49
5.2. Akutní přechodná kolitida („self-limited“ colitis)	51
5.3. Crohnova nemoc	51
6. Choroby tlustého střeva	54
6.1. Dráždivý tračník, colon irritabile	54
6.2. Divertikulóza tlustého střeva, diverticulitis	55
6.3. Zácpa, obstipatio	56
6.3.1. Zácpa jako příznak	56
6.3.2. Zácpa habituální (návyková)	56
6.3.3. Zácpa z hypomotility (inertní tračník)	56
6.3.4. Zácpa z porušené evakuace v oblasti rektooanální	57
6.4. Megacolon	57
6.4.1. Megacolon congenitum, Hirschprungova nemoc	57
6.4.2. Sekundární, získané megacolon	57
• 6.5. Ileus, střevní neprůchodnost	58
6.6. Průjem, diarrhoe	58
6.6.1. Cestovatelský průjem	60
6.7. Zánětlivá onemocnění tlustého střeva	61
6.7.1. Ischemická kolitida	61
6.7.2. Radiační (entero)kolitida	61
6.7.3. Pseudomembranózní kolitida	61
6.8. Nádory tlustého střeva	61
6.8.1. Benigní tumory, polypy v tlustém střevě	61
6.8.2. Hereditární polypózní syndromy	62
6.8.2.1. Familiární adenomatózní polypóza (FAP)	62
6.8.2.2. Peutzův-Jeghersův syndrom	63
• 6.8.2. Rakovina konečníku a tračníku. Kolorektální karcinom (Carcinoma recti et intestini crassi)	63
6.8.2.1. Hereditární nepolypózní rakovina tlustého střeva (Lynchův syndrom karcinomové rodiny, colon cancer family syndrome)	65
6.9. Proktologická onemocnění	65
• 6.9.1. Hemoroidy, řitní měšky	65
6.9.1.1. Vnitřní hemoroidy, varices haemorrhoidales interni	65
6.9.1.2. Zevní hemoroidy	65
6.9.2. Anální fisura, fissura ani	66
6.9.3. Pruritus ani	66
6.9.4. Condylomata accuminata	66
7. Parasitologie	67
7.1. Onemocnění vyvolaná prvky	67

7.1.1. Lamblióza, giardióza	67
7.1.2. Améboza, amoebiasis, amébová dyzentérie	67
7.1.3. Kryptosporidióza	67
7.2. Onemocnění vyvolaná červy, helmintózy	67
7.2.1. Cestodózy, onemocnění vyvolaná tasemnicemi	67
7.3. Onemocnění vyvolaná škrkavkami, nematodózy	68
7.3.1. Askaridóza, onemocnění škrkavkou	68
7.3.2. Enterobióza, oxyurióza, onemocnění roupem	68
7.3.3. Trichurióza	68
7.3.4. Larvální toxokaróza	68
7.4. Onemocnění způsobená motolicemi, trematodózy	68
7.4.1. Schistosomózy (bilharziózy)	68

Hepatologie (M. Brodanová)

1. Úvod	73
1.1. Proteiny	73
1.2. Sacharidy	73
1.3. Tuky	73
1.4. Vitaminy	74
1.5. Minerály a voda	74
2. Jaterní selhání (insuficience jater)	75
2.1. Dělení jaterní insuficience	75
2.2. Klinický obraz	75
2.3. Laboratorní obraz	75
2.4. Prognóza	75
2.5. Diferenciální diagnóza	75
2.6. Terapie	75
3. Portální hypertenze	77
3.1. Příčiny	77
3.2. Klinický obraz	77
3.3. Následky portální hypertenze	77
3.3.1. Kolaterální oběh	77
3.3.1.1. Krvácení do trávicího traktu	78
3.3.2. Ascites	79
3.3.3. Splenomegalie a hypersplenismus	79
3.4. Klinický nález	79
3.5. Diagnóza portální hypertenze	79
4. Jaterní encefalopatie	80
4.1. Patogeneze	80
4.2. Klinický obraz	80
4.3. Diagnóza	81
4.4. Diferenciální diagnóza	81
4.5. Prognóza	81
4.6. Terapie	81
5. Ascites	83
5.1. Patogeneze	83
5.2. Klinický obraz	83
5.3. Diagnóza	83
5.4. Diferenciální diagnóza	83
5.5. Terapie	84
5.6. Prognóza	84
6. Cholestáza	85
6.1. Patogeneze	85
6.2. Klinický obraz	85
6.3. Laboratorní nález	85
6.4. Diagnóza	85

6.5. Terapie	85
6.2.1. Primární biliární cirhóza (PBC)	86
7. Akutní hepatitidy	87
7.1. Etiologie	87
7.2. Klinický obraz	89
7.3. Patologicko-anatomický obraz	89
7.4. Laboratorní obraz	89
7.5. Prognóza	89
7.6. Diagnóza	90
7.7. Diferenciální diagnóza	90
7.8. Terapie	90
7.9. Profylaxe	90
7.1.1. Akutní hepatitidy vyvolané různými agens	91
7.1.1.1. Infekční mononukleóza	91
7.1.1.2. Infekce cytomegalovirem	91
7.1.1.3. Ostatní virózy	91
7.10. Následky akutních hepatitid	91
7.10.1. Benigní následky	91
7.10.2. Závažné následky	92
8. Chronické hepatitidy	93
8.1. Etiologie	93
8.2. Patogeneze	93
8.3. Klinický obraz	93
8.4. Laboratorní nález	94
8.5. Morfologické vyšetření jater	94
8.6. Diagnóza	94
8.7. Diferenciální diagnóza	94
8.8. Prognóza	94
8.9. Terapie	94
9. Granulomatózní hepatitidy (granulomatóza jater)	96
10. Jaterní cirhóza	97
10.1. Etiologie	97
10.2. Patogeneze	97
10.3. Morfologie	98
10.4. Výskyt	98
10.5. Klinický obraz	98
10.6. Diagnóza	99
10.7. Diferenciální diagnóza	99
10.8. Prognóza	99
10.9. Komplikace jaterní cirhózy	99
10.10. Terapie cirhózy	99
11. Alkohol a játra	101
11.1. Jaterní steatóza (ztukovatění jater)	101
11.2. Alkoholická hepatitida	101
11.3. Alkoholická cirhóza	101
12. Familiární hyperbilirubinémie	103
12.1. Gilbertova hyperbilirubinémie	103
12.2. Criglerův-Najjarův syndrom	103
12.3. Dubinův-Johnsonův syndrom	103
12.4. Rotorův syndrom	104
13. Toxické jaterní poškození	105
13.1. Akutní toxická hepatitida	105
14. Játra a těhotenství	106
14.1. Onemocnění, která nesouvisejí s těhotenstvím	106
14.2. Jaterní onemocnění specifická pro těhotenství	106
15. Jaterní cysty	107
16. Abscesy jater	108
16.1. Pyogenní absces jater	108

16.2. Amébový absces jaterní	108
17. Nádory jater	109
17.1. Benigní nádory	109
17.1.1. Adenom jater	109
17.1.2. Hemangiomy jater	109
17.1.3. Lipom, myofibrom, angioliipom, fibrom, leiomyom, mezoteliom	109
17.2. Maligní nádory	109
17.2.1. Primární karcinom jater (hepatocelulární karcinom, hepatokarcinom)	109
17.2.2. Cholangiokarcinom jater (cholangiohepatocelulární karcinom, smíšený karcinom)	109
17.2.1.1. Klinický obraz primárního karcinomu jater	110
17.2.1.2. Laboratorní obraz	110
17.2.1.3. Diagnóza	110
17.2.1.4. Terapie	110
17.2.1.5. Prognóza	110
17.3. Metastatické tumory jater	110

Onemocnění žlučníku, žlučových cest a pankreatu (Z. Mareček)

1. Tvorba žluče	113
2. Diagnostika onemocnění žlučníku a žlučových cest	114
2.1. Nejčastější laboratorní metody	114
2.2. Zobrazovací metody	114
3. Nejdůležitější terapeutické endoskopické výkony	115
4. Cholelitiáza (žlučové konkrémenty)	116
4.1. Incidence	116
4.2. Patogeneze cholesterolových konkrémentů	116
4.3. Klinický obraz	116
4.4. Terapie	117
5. Cholecystitidy – záněty žlučníku	119
5.1. Akutní cholecystitida	119
5.2. Chronická kalkulozní cholecystitida	119
5.3. Akalkulozní cholecystitida	120
6. Choledocholitiáza	121
7. Záněty žlučových cest	122
7.1. Akutní cholangitida (synonymum cholangitida)	122
7.2. Chronická cholangitida	122
7.3. Primární sklerotizující cholangitida	122
8. Stenóza vaterské papily	123
9. Postcholecystektomický syndrom	124
10. Biliární dyskineze	125
11. Některé vzácnější afekce	126
11.1. Hemobilie	126
11.2. Biliární ileus	126
11.3. Biliární peritonitida	126
12. Nádory žlučníku a žlučových cest	127
12.1. Karcinom žlučníku	127
12.2. Nádory žlučových cest	127
12.3. Karcinom vaterovy papily	128
13. Onemocnění slinivky břišní	129
13.1. Vyšetřovací metody	129
14. Základní typy onemocnění slinivky břišní	131
14.1. Pankreatitidy	131
14.1.1. Akutní pankreatitida	131
14.1.1.1. Patogeneze	131
14.1.1.2. Klinický obraz	131
14.1.1.3. Diagnostika	132
14.1.1.4. Léčba	132

14.1.2. Chronická pankreatitida	133
14.1.2.1. Příčiny	133
14.1.2.2. Klinický obraz	133
14.1.2.3. Diagnostika	134
14.1.2.4. Léčba chronické pankreatitidy	134
◦ 15. Nádory slinivky břišní	136
15.1. Karcinom pankreatu	136
15.2. Endokrinně aktivní nádory	137

Onemocnění pohybového ústrojí (K. Pavelka ml.)

Úvod	141
◦ 1. Difúzní (celkové) choroby pojivové tkáně	142
◦ 1.1. Revmatoidní artritida	142
1.2. Feltyho syndrom	146
1.3. Juvenilní chronická artritida (jca)	146
1.4. Systémový lupus erythematoses (sle)	146
1.5. Progresivní systémová skleróza (PSS)	148
1.6. Polymyositida (PM) a dermatomyositida (DM)	148
1.7. Nekrotizující (imunokomplexové) vaskulitidy (IKV)	149
1.8. Sjögrenův syndrom (SS)	150
◦ 2. Artritidy se spondylitidou (spondylartritidy)	151
2.1. Ankylozující spondylitida (AS) – Bechtěrevova nemoc	151
2.2. Reaktivní artritidy (ReA)	153
2.3. Psoriatická artritida	154
2.4. Enteropatické artritidy	154
◦ 3. Osteoartróza (OA)	155
3.1. Difúzní idiopatická hyperostóza (DISH)	157
4. Revmatické syndromy vázané na přítomnost infekčního agens	158
4.1. Akutní bakteriální artritidy	158
4.2. Tuberkulózní artritida	159
4.3. Lymeská borrelióza	159
4.4. Virové artritidy	159
4.5. Reaktivní artritidy	160
4.6. Revmatická horečka – febris rheumatica (F.R.)	160
5. Metabolické a endokrinní choroby spojené s revmatickými stavy	162
◦ 5.1. Dna (arthritis urica)	162
5.2. Nemoc s ukládáním kalciumpyrofosfát dihydrátu (CAPPD) (chondrokalcinóza, pseudodna, pyrofosfátová artropatie)	164
6. Nádory	166
6.1. Primární benigní nádory	166
6.2. Paraneoplastické syndromy	166
7. Neurovaskulární choroby	167
7.1. Algodystrofické syndromy	167
7.2. Syndrom karpálního tunelu	167
8. Mimokloubní revmatismus	169
8.1. Svalový revmatismus	169
8.2. Syndrom svalových bolestí (svalový revmatismus)	169
8.3. Entezopatie	171
8.4. Tendinitida a tendosynovitida	171
8.5. Bursitidy	171
8.6. Periartritidy	172
8.7. Dupuytrenova nemoc	173
8.8. Tietzův syndrom	173